

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skötseln av de offentliga finanserna och lag om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken samt till lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om skötseln av de offentliga finanserna och lag om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken samt till lagar som har samband med dem (RP 167/2025 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finansråd Marketta Henriksson, finansministeriet
- direktör Matti Okko, Statens revisionsverk
- ledande finanspolitisk inspektör Mika Sainio, Statens revisionsverk
- ordförande, professor Niku Määttänen, rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken
- rådgivare Jarkko Kivistö, Finlands Bank
- överdirektör, forskningsdirektör Tuulia Hakola-Uusitalo, Statens ekonomiska forskningscentral
- verkställande direktör Markus Lahtinen, Pellervon taloustutkimus PTT
- prognoschef Päivi Puonti, Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- professor Roope Uusitalo
- politices doktor Vesa Vihriälä.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- Forskning om arbete och ekonomi LABORE
- UTAK - Uuden talousajattelun keskus
- Finlands Akademi
- Finlands Kommunförbund
- forskningsenheten BIOS
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- STTK rf
- Akava ry
- Företagarna i Finland rf

Betänkande FiUB 26/2025 rd

- professor Olli Mäenpää
- professor Veli-Pekka Viljanen
- universitetslektor Jani Wacker.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om skötseln av de offentliga finanserna och en lag om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken. Dessutom föreslås det att lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna upphävs och att lagen om statens revisionsverk ändras. Lagarna innehåller nationell lagstiftning om genomförandet av EU:s nya finanspolitiska regler.

Enligt lagförslaget om skötseln av de offentliga finanserna ska de offentliga finanserna styras med ett mål för valperioden och ett valperiodsövergripande mål, som båda ställs upp för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, det vill säga de sektorer som ackumulerar offentlig skuld. Det föreslås att uppställandet av saldomålen ska beredas parlamentariskt varje valperiod.

Målet för valperioden, som ställs upp för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, ska utgöra den nationella finanspolitiska regeln som EU-lagstiftningen kräver. Saldomålet för valperioden ska ställas upp i början av valperioden så att det uppfyller de EU-rättsliga kraven och främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande målet. Statsrådet ska presentera de åtgärder som behövs för att uppnå saldomålet för valperioden i valperiodens första plan för de offentliga finanserna och årligen revidera planen. Uppnåendet av saldomålet för valperioden ska enligt förslaget stödjas av en korrigeringsmekanism.

Det valperiodsövergripande målet ska i mitten av valperioden ställas upp för de följande åtta åren i form av ett genomsnittligt saldo. Det valperiodsövergripande målet ska ställas upp så att det uppfyller de EU-rättsliga kraven och minst så att skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten minskar med i genomsnitt minst 0,75 procentenheter per år under en granskningsperiod på åtta år.

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken ska vara den oberoende finanspolitiska övervakare som EU-lagstiftningen kräver. På grund av rådets nya tillsynsuppgift ska bestämmelser om rådet i fortsättningen utfärdas genom lag i stället för genom förordning.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2026. Vissa nationella tilläggskrav i lagen om skötseln av de offentliga finanserna träder dock i kraft till viss del först vid ingången av 2031 och till viss del vid ingången av 2033.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Europeiska unionens nya finanspolitiska regler trädde i kraft den 30 april 2024 och de förutsätter såväl nationellt genomförande som kompletterande reglering. Utskottet har behandlat reformen av EU:s finanspolitiska regler tidigare i samband med statsrådets skrivelse (FiUU 2/2023 rd — U 23/2023 rd). Syftet med de reviderade reglerna är att stärka medlemsstaternas skuldhållbarhet och främja en hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt genom reformer och investeringar.

De ändringar som EU:s nya regelverk förutsätter i den nationella lagstiftningen har bedömts och utarbetats i en tjänstemannaarbetsgrupp. Därefter har det den 5 september 2025 tillsatts en parlamentarisk arbetsgrupp som tagit ställning till sådana frågor i anslutning till regelverket som är centrala för det nationella beslutsfattandet. De parlamentariskt överenskomna ändringarna ingår i propositionen.

Utskottet noterar att det centrala syftet med propositionen är att trygga en hållbar och trovärdig finanspolitik samt att vända skuldsättningen. Detta framgår också av 1 § i den föreslagna lagen om skötseln av de offentliga finanserna. Enligt paragrafen är målet för skötseln av de offentliga finanserna att skuldsättningen i den offentliga sektorn ska vara högst 60 procent i förhållande till bruttonationalprodukten (bnp) och på lång sikt högst 40 procent.

Det föreslås att det stiftas en ny lag om skötseln av de offentliga finanserna. Lagen ersätter lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna (869/2012, nedan finanspolitiska lagen). Det föreslås också en ny lag om en oberoende finanspolitisk övervakare, lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken (nedan rådet). Dessutom föreslås ändringar i lagen om statens revisionsverk (676/2000).

Utskottet föreslår att lagförslag 1 och 3 godkänns med ändringar och att propositionen i övrigt godkänns utan ändringar.

Lagen om skötseln av de offentliga finanserna

Enligt 1 § i lagförslaget är det långsiktiga målet för skötseln av de offentliga finanserna att skuldsättningen i den offentliga sektorn ska vara högst 60 procent i förhållande till bnp. Skötseln av de offentliga finanserna måste främja detta mål, men inget specifikt målår fastställs varken i lagen eller på något annat sätt. Det långsiktiga målet ska beaktas vid uppställandet av det valperiodsövergripande saldomålet.

Den föreslagna målnivån på 60 procent motsvarar det referensvärde för medlemsstaternas maximala skuldkvot som fastställs i EU-fördragen. Utskottet anser det motiverat att målnivån på 60 procent för den offentliga skuldnivån skrivs in i nationell lag.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

På lång sikt är målet högst 40 procent. En skuldnivå som är väsentligt lägre än referensvärdet i EU-fördragen skulle ge en säkerhetsmarginal och ett finanspolitiskt spelrum för olika kriser. Utskottet påpekar dock att eftersom skuldkvoten inom den offentliga sektorn i Finland för närvarande är nästan 90 procent, kommer målet om en skuldkvot på 40 procent inte att ha någon praktisk betydelse på väldigt länge. Målet motsvarar skuldnivåerna i de övriga nordiska länderna och visar att Finland strävar efter att höra till samma referensgrupp.

Medelfristig plan

Enligt 2 § i lagförslaget ska statsrådet utan dröjsmål efter att det har utnämnts upprätta en medelfristig plan i enlighet med EU-lagstiftningen. Utkastet till planen ska ingå i regeringsprogrammet.

Planen görs upp för hela valperioden och kärnan i planen är nettoutgiftsbanan, som är den viktigaste EU-regeln som påverkar den finländska ekonomiska politiken. Med nettoutgifter avses offentliga utgifter efter avdrag för ränteutgifter, utgifter som föranleds av EU-program, konjunkturrelaterade utgifter för arbetslöshetsförmåner samt åtgärder av engångsnatur och temporära åtgärder. I nettoutgifterna beaktas också diskretionära åtgärder på inkomstsidan så att skatthöjningar ger mera spelrum för utgiftsökningar inom ramen för nettoutgiftsbanan, medan skattelättnader minskar spelrummet.

Förordningen om den förebyggande delen ställer upp ramvillkoren för upprättandet av planen och den nettoutgiftsbana som ska ingå i den. Ett viktigt element är att kommissionen för varje medlemsstat vars skuld överstiger referensvärdet på 60 procent eller vars underskott överstiger referensvärdet på tre procent tar fram en referensbana för nettoutgifterna för en anpassningsperiod på fyra år och en eventuell förlängning på högst tre år. Om en medlemsstat ansöker om förlängning accentueras också reformernas och investeringarnas betydelse.

Utskottet anser det motiverat att utkastet till den medelfristiga planen ska ingå i regeringsprogrammet. Det innebär att man i regeringsförhandlingarna diskuterar nettoutgiftsbanan som helhet, de finanspolitiska målen och de åtgärder som behövs för att genomföra dem. Planen lämnas också till riksdagen för bedömning som en del av statsministerns meddelande om regeringsprogrammet.

Uppställande av mål som styr skötseln av de offentliga finanserna

Enligt 3 § i lagförslaget ska skötseln av de offentliga finanserna styras utifrån de mål som statsrådet ställt upp.

Målet för valperioden. Målet för valperioden, som ställs upp för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, ska utgöra den nationella finanspolitiska regeln som EU-lagstiftningen kräver. Målet ska ställas upp i i början av valperioden för valperiodens sista år. I praktiken ställs målet för valperioden upp i förhållande till bnp.

Målet för valperioden ska enligt 3 § 2 mom. 1–2 punkten ställas upp så att det främjar iakttagandet av de referensvärden för underskott och skuld som anges i Europeiska unionens fördrag och åtminstone uppfyller de åtaganden som anges i planen. Målet ska alltså åtminstone följa nettout-

Betänkande FiUB 26/2025 rd

giftsbanan. Kravet i 3 § 2 mom. 3 punkten om att målet för valperioden ska ställas upp så att det främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande målet träder enligt övergångsbestämmelsen i kraft 2031.

Målet för valperioden ersätter det medelfristiga mål som uppställts för det strukturella saldot (Medium Term Objective, MTO), som hittills utgjort den nationella finanspolitiska regeln och som slopas i och med att den finanspolitiska lagen upphävs.

Utskottet välkomnar att målet för valperioden uttryckligen styr de sektorer som ackumulerar underskott och skuld, det vill säga statsförvaltningen och lokalförvaltningen, till vilka också välfärdsområdena och den kommunala ekonomin hör. Den föreslagna reglen med ett mål för valperioden är också enklare än den tidigare regeln om ett strukturellt saldo för de offentliga finanserna. Utskottet noterar att utmaningen med uppställandet av ett mål för valperioden är att den parlamentariska arbetsgruppen bereder målet innan det är känt vilken gräns för nettoutgifternas utveckling som slutligen är bindande för Finland. Detta bör beaktas när målet ställs upp.

Eftersom målet ställs upp för valperiodens sista år tillåter det normala konjunkturväxlingar under valperioden. Konjunkturväxlingar beaktas dock inte i sig i det nominella saldot, och därför är det bra att konjunkturläget kan granskas i samband med övervakningen och den samlade bedömningen. Det minskar riskerna för sådan hög- eller lågkonjunktur som är skadlig för finanspolitiken.

Valperiodsövergripande mål. Ett valperiodsövergripande mål ska ställas upp i mitten av valperioden för de följande åtta åren i form av ett genomsnittligt saldo. Också det målet gäller det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen och när målet ställs upp ska samma ramvillkor beaktas som vid målet för valperioden. Eftersom det valperiodsövergripande målet ställs upp som ett medeltal tillåter det variationer mellan åren som ingår i perioden.

I enlighet med övergångsbestämmelsen ska också 3 § 2 mom. 4 punkten beaktas från och med 2033. Då ska det valperiodsövergripande målet ställas upp så att skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bnp under en referensperiod på åtta år minskar i riktning mot det långsiktiga målet för de offentliga finanserna (se 1 §) med i genomsnitt minst 0,75 procentenheter per år eller förbli lägre än målet. Bestämmelserna som grundar sig på kraven enligt EU-rätten (3 § 2 mom. 1–2 punkten) kan dock förutsätta att ett mer krävande mål ställs upp.

Utskottet noterar att det ovan nämnda nationella ramvillkoret på 0,75 procentenheter träder i kraft först från och med 2033. Före det bestäms minimianpassningstakten i praktiken utifrån EU:s finanspolitiska regler. Enligt propositionen är det nationella ramvillkoret i vissa fall vid en skuldnivå på över 60 procent och alltid vid en skuldnivå på 40–60 procent mer krävande än vad EU:s finanspolitiska regler förutsätter.

Den parlamentariska beredningen. Statsrådet tillsätter utan dröjsmål efter att regeringen bildats en parlamentarisk arbetsgrupp för att bereda det valperiodsövergripande mål som ska ställas upp under samma valperiod samt det mål för valperioden som ska ställas upp nästa valperiod. Den första arbetsgruppen tillsattes i oktober 2025.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Utskottet anser liksom de sakkunniga som utskottet hört att ett parlamentariskt arbete som stöder en långsiktig, valperiodsövergripande skötsel av de offentliga finanserna och hantering av skuldkvoten är en central styrka för den nationella lagstiftningen. Den parlamentariska beredningen av målen stärker engagemanget i de finanspolitiska reglerna över partigränserna och skapar en gemensam lägesbild av utsikterna för Finlands offentliga finanser. Samförstånd om behovet av och storleksklassen på balanseringsåtgärderna skapar kontinuitet i den ekonomiska politiken och stärker förtroendet.

Utskottet påpekar dessutom att uppdraget för den parlamentariska arbetsgrupp som tillsätts i början av valperioden är bredare än de uppgifter som föreskrivs i 3 § i lagen om skötseln av de offentliga finanserna.

Exceptionella krissituationer. Det är möjligt att i exceptionella krissituationer, som statsrådet inte kan påverka och som har betydande konsekvenser för ekonomin, tillfälligt avvika från de nationella villkoren (3 § 2 mom. 3–4 punkten) för uppställande av saldomålen (målet för valperioden och det valperiodsövergripande målet). Avvikelsen får dock inte äventyra hållbarheten på lång sikt och förutsätter en bedömning av rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken.

Utskottet anser i likhet med de sakkunniga att det är bra att exceptionella krissituationer kan beaktas när målen ska ställas upp, i stället för att lagstiftningen skulle förutsätta att ett realistiskt mål ställs upp. Det är dock viktigt att rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har en central roll i utnyttjandet av flexibilitetselementet. Normala konjunkturväxlingar är inte en grund för att utnyttja flexibilitetselementet när saldomålet ställs upp, även om de kan påverka innehållet i den ekonomiska politiken.

Planen för de offentliga finanserna och statsrådets bedömning om uppnåendet av målet

I 4 § i lagförslaget föreskrivs det om planen för de offentliga finanserna och dess förhållande till beredningen av statsbudgeten. Målet för valperioden ställs upp i planen för de offentliga finanserna, som ska upprättas genast efter att den medelfristiga planen har upprättats. Planen för de offentliga finanserna ska gälla hela valperioden. Planen för de offentliga finanserna ska också innehålla åtgärder för att nå målet för valperioden. Planen för de offentliga finanserna justeras varje år för de följande fyra åren och det valperiodsövergripande målet ska ställas upp vid den justering som görs i mitten av valperioden.

Vid beredningen av budgeten ska målet för valperioden och planen för de offentliga finanserna beaktas. Enligt 5 § 1 mom. i lagförslaget ska statsrådet åtminstone i samband med den årliga justeringen av planen för de offentliga finanserna och beredningen av budgetpropositionen göra en samlad bedömning av hur målet för valperioden har nåtts.

Utskottet anser det vara bra att planen för de offentliga finanserna tas in i en bestämmelse på lagnivå. Planen, som lämnas till riksdagen i form av en redogörelse, är ett fungerande instrument för att ställa upp mål och dra upp riktlinjer för de åtgärder som målen förutsätter samt för att följa målen och åtgärderna. Bemyndigandet att utfärda förordning möjliggör närmare bestämmelser bland annat om beredningen av och innehållet i planen för de offentliga finanserna.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

I 5 § 2 mom. föreskrivs det om de villkor som ska vara uppfyllda för att statsrådet ska vidta de åtgärder som det anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet. Åtgärder ska vidtas om det av helhetsbedömningen framgår att målet för valperioden inte kommer att uppnås eller om det beräknade nominella underskottet i de offentliga finanserna under det innevarande eller följande året är svagare än -2,5 procent i förhållande till bnp, eller om Europeiska kommissionen eller rådet har bedömt att det finns en risk att Finland avviker från netoutgiftsbanan.

Det föreslagna 5 § 2 mom. kan dock tolkas så att helhetsbedömningen inte omfattar villkoret som gäller ett nominellt saldo på -2,5 procent i de offentliga finanserna (bestämmelsen om tidig varning). Utskottet föreslår därför att momentet preciseras. Bestämmelsen om tidig varning vid ett underskott på -2,5 procent träder enligt övergångsbestämmelsen i kraft 2031.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning ansågs den nationella bestämmelsen om tidig varning vara bra i det avseendet att den säkerställer att korrigerande åtgärder vidtas i tillräckligt god tid. Kritik riktades mot att bestämmelsen gör reglerna mer komplicerade bland annat eftersom den till sin omfattning avviker från målet för valperioden, som endast täcker de sektorer som genererar skuld. Det uttrycktes också oro över huruvida bestämmelsen om tidig varning försvagar möjligheterna till sådan konjunkturflexibilitet som gagnar ekonomin.

Utskottet konstaterar att statsrådet i sin helhetsbedömning ska beakta bland annat konjunkturläget och eventuella gällande undantagsklausuler enligt förordningen om den förebyggande delen. Bedömningen tillåter således flexibilitet så att det på välmotiverade grunder är möjligt att beakta bland annat ett exceptionellt konjunkturläge. Statsrådet ska vidta korrigerande åtgärder när det med beaktande av helhetsbedömningen är ändamålsenligt.

Korrigeringsmekanism och övervakning

I 6 § i lagförslaget föreskrivs det om en korrigeringsmekanism i tre faser. Den första fasen grundar sig på en helhetsbedömning av uppnåendet av målet för valperioden som rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken regelbundet tar fram, minst en gång per år. I bedömningen beaktas särskilt om statsrådet vidtagit de åtgärder som specificeras i planen för de offentliga finanserna eller åtgärder med motsvarande konsekvenser för de offentliga finanserna och om det beräknade nominella saldot i fråga om de offentliga finanserna sammantaget för det innevarande eller följande året är svagare än -2,5 procent i förhållande till bnp. Bedömningen kan också beakta bland annat konjunkturläget och eventuella undantagsklausuler.

Om rådet sammantaget konstaterar att målet för valperioden inte nås och det inte finns godtagbara grunder för att avvika från målet, ska rådet för statsrådet lägga fram en beräkning av omfattningen av de korrigerande åtgärder som behövs och en tidsplan för dem. Om statsrådet inte vidtar de föreslagna åtgärderna ska statsrådet offentligen motivera sitt förfarande inom två månader (den så kallade comply or explain-principen). Enligt den föreslagna 7 § övervakar rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken efterlevnaden av lagen. I 2 mom. i den paragrafen nämns också särskilt med hänvisning till lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken vissa andra till rådet hörande uppgifter och bedömningar som på motsvarande sätt ska motiveras av statsrådet inom två månader.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Den andra och tredje fasen av korrigeringsmekanismen inleds till följd av de olika stegen i EU:s förfarande vid alltför stora underskott som inletts för Finlands del. I den andra fasen av mekanismen är det fråga om statsrådets redogörelse till riksdagen om lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs. I den tredje fasen ska statsrådet lämna ett meddelande till riksdagen. Korrigeringsmekanismen i tre steg motsvarar i stor utsträckning korrigeringsmekanismen i den finanspolitiska lag som föreslås bli upphävd.

Utskottet anser att korrigeringsmekanismen är ett viktigt sätt att säkerställa att avvikelser från målen så snabbt som möjligt leder till korrigerande åtgärder, om det är ändamålsenligt.

Konsekvenser för skötseln av de offentliga finanserna

I propositionen har konsekvenserna av uppställandet av saldomålen bedömts utifrån finansministeriets prognos från hösten 2025. För att uppnå minimivärdet för målet för valperioden beräknas att det åren 2028–2031 krävs en anpassning av de offentliga finanserna med totalt cirka 9,9 miljarder euro om anpassningsperioden är fyra år, och med cirka 6,4 miljarder euro om anpassningsperioden är sju år. Anpassningen för följande period beror i väsentlig grad på omfattningen av anpassningen 2028–2031. Utskottet påpekar att de antaganden som ligger till grund för beräkningarna är av central betydelse (bnp-tillväxt, inflation, försvarsutgifternas utveckling m.m.). Enligt propositionen är det svårt att i förväg bedöma kraven enligt den förebyggande delen (kommissionens referensbana). Om den offentliga skulden överstiger 90 procent i förhållande till bnp, skärps kravet på att minska skuldkvoten till en procentenhet per år.

Utskottet noterar att kommissionens och finansministeriets beräkningar och bedömningar har en central betydelse i det finanspolitiska regelsystemet. Vid utskottet sakkunnigutfrågning påpekades det att finansministeriet har en viktig roll när det gäller att följa kalkylstrukturerna enligt regelverket. Det har ansetts viktigt att också rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens för att övervaka och bedöma helheten i syfte att förebygga så kallat informationsmonopol. Vid utfrågningen framfördes också att i situationer med ett stort underskott och en hög skuldkvot har den parlamentariska arbetsgruppen i själva verket ett mycket begränsat handlingsutrymme när målen ställs upp. För valperioden 2027–2031 bör det ställas upp ett mål som uppfyller kraven enligt EU-lagstiftningen (iakttagande av nettoutgiftsbanan).

Utskottet påpekar att de finanspolitiska reglerna och uppställandet av mål på makronivå i sig ännu inte balanserar de offentliga finanserna eller sänker skuldkvoten. Utmaningen kommer att vara hur målen under varje valperiod omvandlas till egentliga anpassningsåtgärder. Finansministeriet har en central roll också vid bedömningen av konsekvenserna av anpassningsåtgärderna. I det parlamentariska avtalet fästs uppmärksamhet vid att ministeriets förmåga att göra omfattande konsekvensbedömningar ska stärkas och utvecklas. Också bedömningarnas oberoende är viktigt.

Lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken

Regeringen föreslår att i stället för Statens revisionsverk ska rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken, som består av sakkunniga, i fortsättningen vara den oberoende finanspolitiska övervakare som förutsätts enligt EU-lagstiftningen.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Sakkunniga har ansett att förslaget om överföring av övervakarens uppgifter delvis är problematiskt och att övervakaruppdraget lämpar sig för revisionsverket. Den sakkunskap som redan finns hos verket lyftes också fram. Frågan har även behandlats i propositionen (s. 28 och 43–44). Det konstateras bland annat att Statens revisionsverk uppfyller de institutionella krav som budgetramdirektivet ställer på finanspolitiska övervakare, även om revisionsverkets verksamhet i sig inte bygger på en kollegialitetsprincip enligt formuleringen i artikel 8a.3 i budgetramdirektivet utan på principen om ett chefsstyrt ämbetsverk.

Uti från inkommen utredning har ordnandet av uppgifterna granskats som en ny helhet i propositionen, eftersom den oberoende övervakningen och utvärderingen av den ekonomiska politiken och finanspolitiken förändrades betydligt efter revideringen av EU-lagstiftningen. Riksdagens ställningstagande i frågan (RSk 75/2022 rd — B 25/2022 rd) har beaktats i bedömningen. Med hänsyn till uppdragets samhälleliga betydelse och offentliga synlighet har det vid beredningen ansetts att ett råd bestående av flera medlemmar med bred kompetens på hög nivå lämpar sig bättre än det nuvarande arrangemanget, i synnerhet för utarbetandet av en helhetsbedömning av hur den nationella finanspolitiska regeln följs. Också övervakarens nya och betydande uppgift att aktivera korrigeringsmekanismen talar för den valda lösningen att koncentrera uppgifterna till en enda aktör. Rådets breda mandat gör det möjligt att granska också sådana teman som till sin natur är politiska eller som behandlas i den dagspolitiska debatten.

Utskottet har utrett att den föreslagna överföringen av uppgifter inte är förenad med sådan oklarhet som avses i 38 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning.

Till följd av rådets nya tillsynsuppgift utfärdas bestämmelser om rådet i fortsättningen genom lag i stället för genom förordning. Statens revisionsverk ska också i fortsättningen ha i uppgift att utföra efterhandsutvärdering av tillförlitligheten i finansministeriets ekonomiska prognoser. Enligt budgetramdirektivet är det inte en uppgift som ska skötas av den oberoende finanspolitiska övervakaren.

Oberoende

Enligt 1 § 1 mom. i den föreslagna lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken finns det i anslutning till Statens ekonomiska forskningscentral ett oberoende råd för utvärdering av den ekonomiska politiken. Rådet utför sitt uppdrag självständigt och tar inte emot instruktioner från utomstående.

Det är fråga om utövning av offentlig makt som grundar sig på och är bunden till lag. Den föreslagna lagen förutsätter att rådet handlar oberoende och självständigt. Dessa krav stärks och konkretiseras också av förbudet mot att ta emot instruktioner. De bestämmelser i lagförslaget som är centrala med tanke på oberoendet definierar rådets ställning, uppgifter, sammansättning och tillättande.

Vid utskottets utfrågning uttrycktes oro över att en oberoende tillsynsmyndighet ska placeras inom finansministeriets förvaltningsområde, där den verksamhet som är föremål för rådets utvärdering i stor utsträckning genomförs. Det framfördes också att syftet med att Statens revisions-

Betänkande FiUB 26/2025 rd

verk underställdes riksdagen var att revisionsverket inte skulle vara underställt den verkställande makten och att säkerställa verkets oberoende av dem det granskar (RP 39/2000 rd).

Enligt inkommen utredning motsvarar propositionen den modell som tillämpas i Sverige och utifrån erfarenheterna från Sverige bedöms det att det offentliga trycket säkerställer att finansministeriet inte påverkar utnämningarna eller rådets verksamhet. Dessutom anses placeringen i nära anslutning till det ekonomiska forskningssamfundet främja rådets verksamhet och utvecklingen av utvärderingsmetoder. Också kommissionen har konstaterat att rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken ur ett EU-rättsligt perspektiv är tillräckligt oberoende.

Utskottet anser att rådets ställning som en särskild statlig myndighet och de bestämmelser på lagnivå som betonar dess självständighet och oberoende allmänt taget tryggar rådets oberoende på ett bra och tydligt sätt. Det föreslagna förbudet mot att ta emot instruktioner kan bedömas ha samma betydelse. Eftersom rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken är en myndighet ska rådets verksamhet också uppfylla kravet i 6 § i förvaltningslagen på att åtgärderna ska vara opartiska.

För att säkerställa en självständig ställning måste rådet ha tillräckliga resurser för att genomföra analyser av hög kvalitet inom utsatt tid, betonar utskottet. Därför har det i statsbudgeten inrättats ett nytt separat moment för rådets omkostnader (28.30.06), vilket också förbättrar insynen i finansieringen. Utskottet påpekar dessutom att riksdagen med stöd av sin budgetmakt i sista hand garanterar tillräcklig finansiering.

Utskottet ser det som nödvändigt att följa hur rådets oberoende förverkligas och vid behov göra en ny bedömning av arrangemanget. En naturlig tidpunkt för en sådan bedömning är senast efter den första externa utvärderingen enligt 9 § i lagförslaget. Finansutskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om att följa och bedöma rådets oberoende (Utskottets förslag till uttalande).

Uppgifter och rätt att få information

För att trygga rådets oberoende är det också viktigt att rådet har självständiga uppgifter. Bestämmelserna om rådets uppgifter i det föreslagna 1 § 2 mom. kan ur denna synvinkel anses vara ändamålsenliga och tillräckligt omfattande. Skötseln av uppgifterna tryggas dessutom av den omfattande rätt att få information som föreslås i 7 §.

I fråga om övervakarens uppgifter lyfter utskottet fram 1 § 2 mom. 6 punkten, enligt vilken rådet har till uppgift att fastställa de makroekonomiska prognoser som ligger till grund för budgetpropositionen och planeringen av de offentliga finanserna och som utarbetats av den avdelning som ansvarar för prognostiseringen vid finansministeriet. EU-rätten förutsätter att en oberoende finanspolitisk övervakare antingen utarbetar eller fastställer dessa prognoser.

Vid beredningen av propositionen har det inte längre ansetts nödvändigt att på lagnivå föreskriva om en självständig makroekonomisk prognos, eftersom prognosen fastställs av den oberoende övervakaren. Bestämmelser om detta ska i fortsättningen utfärdas genom förordning. Utskottet anser dock utifrån inkommen utredning att det är viktigt att säkerställa att den makroekonomiska

Betänkande FiUB 26/2025 rd

prognosen även i fortsättningen görs upp oberoende av politisk påverkan och att bestämmelser om detta utfärdas genom lag.

Utskottet påpekar att övervakarens skyldighet att i enlighet med 1 § 3 mom. i lagförslaget rapportera till riksdagen stärker den parlamentariska dimensionen och det nationella engagemanget för reglerna. Rådet ska före utgången av februari ge riksdagen en rapport som innehåller de ställningstaganden och bedömningar som anknyter till utskottets uppgifter.

Rådet aktiverar också den första fasen av korrigeringsmekanismen enligt 6 § i lagen om skötseln av de offentliga finanserna. Den oberoende övervakaren har en viktig roll när det gäller att se till att avvikelser från målen så snabbt som möjligt leder till ändamålsenliga korrigerande åtgärder.

Sammansättning och medlemmarnas behörighet

Enligt 2 § i lagförslaget ska ordföranden och medlemmarna representera högkvalitativ vetenskaplig sakkunskap inom olika områden av den ekonomiska vetenskapen eller betydande sakkunskap inom ekonomisk politik. Med avvikelse från den gällande förordningen ska rådet således helt och hållet bestå av personer med sakkunskap inom den ekonomiska vetenskapen eller om ekonomisk politik och ingen av medlemmarna behöver vara verksam inom det internationella forskarsamhället.

Utskottet påpekar utifrån inkommen utredning att en garanti för rådets oberoende framför allt kan anses vara kravet på att medlemmarna ska representera högkvalitativ vetenskaplig sakkunskap inom olika områden av den ekonomiska vetenskapen. Det finns i allmänhet förtroende för att vetenskaplig sakkunskap är oberoende. Kriteriet möjliggör en bred och högklassig representation av olika områden inom den ekonomiska vetenskapen.

Betydande sakkunskap inom ekonomisk politik är däremot ett mera vagt och mångtydigt behörighetskrav, som grundar sig på remissinstansernas utlåtanden om propositionen. Avgränsningen anses omfatta bland annat sakkunskap inom de offentliga finanserna som en del av den ekonomiska politiken och anses inte begränsa vetenskapsområdena, eftersom det finns sakkunniga inom ekonomisk politik också inom andra områden än den ekonomiska vetenskapen. Sakkunniga har framfört att kravet också kan förstås som att det enbart hänvisar till sådan politisk sakkunskap som en person inhämtat genom att vara aktivt involverad i den ekonomiska politiken. En sådan koppling kan enligt utskottet försvaga förtroendet för medlemmarnas opartiskhet, vilket inte stärker förtroendet för att rådet är oberoende i sin verksamhet.

Utskottet betonar att rådet kan sköta sina uppgifter endast om dess medlemmar är tillräckligt kompetenta. Det är också nödvändigt att betona att behörighetskraven genomför artikel 8a.3 i budgetramdirektivet, enligt vilken medlemmarna ska utses på grundval av sin erfarenhet och kompetens inom offentliga finanser, makroekonomi eller budgetförvaltning. Ett öppet förfarande och medlemmarnas oberoende stöds för sin del av att förslaget till sammansättning läggs fram av universitetens ekonomisk-vetenskapliga enheter.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Tillsättande och mandatperiod

Enligt 3 § i lagförslaget begär Finansministeriet av universitetens ekonomisk-vetenskapliga enheter ett gemensamt förslag till ordförande och medlemmar i rådet. Ministeriet kan avvika från universitetens förslag endast av vägande och motiverade skäl.

Statsrådet utser rådets ordförande och medlemmar på förslag av finansministeriet. Ministeriets förslag binder inte statsrådet, vilket kan försvaga den betydelse som de särskilda bestämmelserna om utarbetande av förslaget har för rådets oberoende. Avvikelser från finansministeriets förslag kan dock inte i praktiken anses sannolika bland annat på grund av det offentliga trycket, och det går inte att avvika från de lagstadgade behörighetsvillkoren.

Utskottet bedömer utifrån inkommen utredning att mandattiden på fyra år stärker stabiliteten i rådets arbete och förutsättningarna att utföra uppdraget självständigt. En person får vara verksam i rådet utan avbrott i högst åtta år. Utskottet anser det motiverat att det är möjligt att återgå till uppgiften, eftersom det finns begränsat med behöriga medlemskandidater.

Utskottet anser dessutom att det är viktigt att trygga kontinuiteten i verksamheten på det sätt som avses i 3 mom. i ikraftträdandeparagrafen. Det nuvarande rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken fortsätter enligt lagen till utgången av sin mandatperiod. Därefter tillsätts rådet en gång så att ordföranden och en medlem utses för en mandatperiod på fem år. Efter detta utses ordföranden och medlemmen för en mandatperiod på fyra år i enlighet med 3 § 1 mom. Perioden på fem år som föreslås i övergångsbestämmelsen utgör ett undantag från paragrafens huvudregel och hindrar inte ordföranden och en medlem från att vara verksamma två på varandra följande perioder, även om periodernas sammanlagda längd i en sådan situation skulle vara nio år.

Rådets sekretariat

Enligt 5 i lagförslaget har rådet för beredning och verkställande av ärenden ett sekretariat, som leds av en generalsekreterare. Behörighetsvillkor för generalsekreteraren är högre högskoleexamen och sådan förtrogenhet som uppgiften kräver. Sekretariatet står i tjänsteförhållande till Statens ekonomiska forskningscentral. I enlighet med statstjänstemannalagen är staten arbetsgivare i ett tjänsteförhållande.

Utskottet konstaterar utifrån inkommen utredning att ett sekretariat som leds av en generalsekreterare och som står i tjänsteförhållande kan anses stärka rådets oberoende. Statens ekonomiska forskningscentral utser generalsekreteraren och de övriga tjänstemän som hör till sekretariatet på förslag av rådet. En utnämningsprocess som utgår från ett förslag av rådet stöder för sin del rådets oberoende.

Likaså kan det påpekas att de grunder för utnämningsprövning som anges i 125 § i grundlagen och i statstjänstemannalagen ska iaktas när generalsekreteraren och medlemmarna i sekretariatet utnämns. Särskilt betydande med avseende på garantierna för oberoende är 8 c § i statstjänstemannalagen, enligt vilken det vid utnämningsprövningen ska säkerställas att den som ska utnämnas inte har bindningar som äventyrar en behörig skötsel av tjänsteuppgifterna och också i övrigt har förutsättningar att sköta sina uppgifter på ett oberoende och också annars tillförlitligt sätt.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Avslutningsvis

Regeringens proposition med förslag till lagar om skötseln av de offentliga finanserna och rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken samt till lagar som har samband med dem förbättrar styrsystemet för finanspolitiken. De nationella bestämmelsernas förhållande till EU:s styrram och praxis i anslutning till den är dock ännu inte till alla delar klar och ett stegvist genomförande av reglerna försvårar förståelsen av helheten. Det är därmed viktigt att följa hur de finanspolitiska reglerna fungerar och bedöma eventuella ändringsbehov. Det centrala är att ändringsbehoven behandlas i en parlamentarisk arbetsgrupp.

Om tillsynen över EU-reglerna verkar vara förenad med sådan flertydighet och flexibilitet som leder till att reglerna i praktiken blir mindre förpliktande, är det enligt utskottet och utfrågade sakkunniga bra att den nationella regleringen, uppföljningen och tillsynen bildar en viktig säkerhetsmekanism som tryggar skötseln av de offentliga finanserna. Å andra sidan anser utskottet att det är befogat att eventuella ändringar i EU-reglerna också kan leda till en bedömning av behoven att ändra de nationella reglerna.

Utskottet betonar att ett parlamentariskt uppställt, valperiodsövergripande mål är ett viktigt nytt element som ökar förtroendet för en långsiktig och god skötsel av de offentliga finanserna. Varje regering beslutar i fortsättningen om anpassningsåtgärdernas innehåll, men deras omfattning bereds parlamentariskt på förhand. Ett parlamentariskt avtal som sträcker sig över valperioderna minskar också risken för en ryckig finanspolitik.

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte.

DETALJMOTIVERING

Lagförslag 1 om skötseln av de offentliga finanserna

5 §. Statsrådets bedömning av om det mål som styr skötseln av de offentliga finanserna under valperioden har uppnåtts. Utskottet har preciserat ordalydelsen i 5 § 2 mom. så att den bättre motsvarar det syfte som konstateras i specialmotiveringen i fråga om vad helhetsbedömningen gäller.

Ny 8 §. Finansministeriets prognostisering. Utskottet har till lagen fogat en ny 8 § som till sitt innehåll motsvarar 2 a § i den finanspolitiska lag (869/2012) som upphävs genom lagförslag 4. Utskottet anser att det också i fortsättningen är viktigt att på lagnivå säkerställa en oberoende beredning av den makroekonomiska prognosen. Till följd av detta ändras också paragrafnumreringen.

Lagförslag 3 om ändring av 1 § i lagen om statens revisionsverk

1 §. Ställning och uppgifter. Utskottet har gjort en teknisk korrigerings i paragrafen.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 och 4 i proposition RP 167/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3 i proposition RP 167/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om skötseln av de offentliga finanserna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Långsiktigt mål för skötseln av de offentliga finanserna

Målet för skötseln av de offentliga finanserna är att skuldsättningen i den offentliga sektorn ska vara högst 60 procent i förhållande till bruttonationalprodukten och på lång sikt högst 40 procent. Skötseln av de offentliga finanserna ska bidra till att detta mål uppnås.

2 §

Medelfristig plan som grundar sig på EU-lagstiftningen

När statsrådet har utnämnts ska det utan dröjsmål upprätta en medelfristig plan i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97. Utkastet till den medelfristiga planen ska ingå i regeringsprogrammet.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

3 §

Uppställande av mål som styr skötseln av de offentliga finanserna

Skötseln av de offentliga finanserna ska styras med av statsrådet uppställda mål för statsförvaltningens och lokalförvaltningens sammanlagda nominella saldo. Ett fyraårigt mål för valperioden ska ställas upp i början av valperioden för valperiodens sista år. Ett åttaårigt valperiodsövergripande mål ska ställas upp före mitten av valperioden i form av ett genomsnittligt saldo för den kommande perioden på åtta år.

Statsrådet ska

1) ställa upp saldomålen så att de främjar iakttagandet av de referensvärden för underskott och skuld som anges i protokoll nr 12 till fördragen om Europeiska unionens funktionssätt,

2) ställa upp saldomålen så att de uppfyller åtminstone de åtaganden som anges i planen enligt 2 §,

3) ställa upp saldomålet för valperioden så att det främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande saldomålet, och

4) ställa upp det valperiodsövergripande saldomålet, om inte bestämmelserna i 1 eller 2 punkten förutsätter uppställande av ett mer krävande saldomål, så att skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten beräknas minska under en referensperiod som omfattar de åtta följande kalenderåren i riktning mot det långsiktiga mål för de offentliga finanserna som nämns i 1 § med i genomsnitt minst 0,75 procentenheter per år eller förbli lägre än målet.

Statsrådet ska i början av valperioden tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp för beredning av det valperiodsövergripande mål som ska ställas upp under samma valperiod samt det mål för valperioden som ska ställas upp nästa valperiod.

Från villkoren i 2 mom. 3 och 4 punkten kan avvika tillfälligt i exceptionella krissituationer som statsrådet inte kan påverka och som har en betydande inverkan på de offentliga finanserna, förutsatt att avvikelserna inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på lång sikt. Den finanspolitiska övervakaren som avses i 7 § ska göra en bedömning av grunderna för avvikelserna, avvikelsernas varaktighet och omfattning samt dess inverkan på hållbarheten i de offentliga finanserna.

4 §

Plan för de offentliga finanserna och statsbudget

Statsrådet ska upprätta en plan för de offentliga finanserna för valperioden utan dröjsmål efter att en plan enligt 2 § har upprättats. Planen ska innehålla det saldomål för valperioden som avses i 3 § och åtgärder för uppnående av målet. Statsrådet justerar varje år planen för de offentliga finanserna för de följande fyra åren.

Det valperiodsövergripande mål som avses i 3 § ska ställas upp vid den justering av planen för de offentliga finanserna som görs i mitten av valperioden.

Saldomålet för valperioden och planen för de offentliga finanserna ska beaktas vid beredningen av statsbudgeten.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

5 §

Statsrådets bedömning av om det mål som styr skötseln av de offentliga finanserna under valperioden har uppnåtts

Statsrådet ska åtminstone i samband med den årliga justeringen av planen för de offentliga finanserna och beredningen av budgetpropositionen göra en helhetsbedömning av huruvida det saldomål för valperioden som ställts upp med stöd av 3 § har uppnåtts.

Statsrådet ska vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om **det av helhetsbedömningen framgår att** saldomålet för valperioden ~~i enlighet med helhetsbedömningen~~ inte kommer att uppnås eller **att** det beräknade nominella saldot för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är svagare än -2,5 procent i fråga om de offentliga finanserna som helhet, eller om Europeiska kommissionen eller Europeiska unionens råd i samband med den multilaterala övervakningen av medlemsstaternas ekonomiska politik har bedömt att det finns en risk att Finland avviker från den nettoutgiftsbana som rådet godkänt för Finland med stöd av den förordning som avses i 2 §.

6 §

Korrigeringsmekanism

Den finanspolitiska övervakare som avses i 7 § ska regelbundet göra och offentliggöra en helhetsbedömning av uppnåendet av det saldomål som styr de offentliga finanserna under valperioden. I bedömningen beaktas särskilt om statsrådet vidtagit de åtgärder som specificeras i planen för de offentliga finanserna eller åtgärder med motsvarande konsekvenser för de offentliga finanserna och om det beräknade nominella saldot i fråga om de offentliga finanserna som helhet för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är svagare än -2,5 procent. Om den finanspolitiska övervakaren utifrån sin helhetsbedömning anser att målet för det saldot inte nås och det inte finns godtagbara grunder för att avvika från målet, ska övervakaren för statsrådet lägga fram en beräkning av omfattningen av de korrigerande åtgärder som behövs och en tidsplan för dem.

Om statsrådet inte vidtar de åtgärder som den finanspolitiska övervakaren lagt fram med stöd av 1 mom., ska statsrådet offentligt motivera sitt förfarande inom två månader från det att den finanspolitiska övervakaren lagt fram sin bedömning.

Om Europeiska unionens råd i enlighet med artikel 126.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har avgjort att Finland har ett alltför stort underskott, ska statsrådet vidta åtgärder i enlighet med de rekommendationer som rådet med stöd av artikel 126.7 i fördraget har gett Finland eller åtgärder med motsvarande konsekvenser för de offentliga finanserna inom den tid som anges i rekommendationerna samt lämna en redogörelse om detta till riksdagen. Redogörelsen ska innehålla en utredning om de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs.

Om Europeiska unionens råd i enlighet med artikel 126.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har fattat ett beslut som gäller Finland eller vidtagit åtgärder enligt artikel 126.11 i fördraget, ska statsrådet ge ett meddelande om ytterligare åtgärder som behövs.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

7 §

Övervakning och åtgärder med anledning av ställningstaganden utifrån övervakningen

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken övervakar efterlevnaden av denna lag. Bestämmelser om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken finns i lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken (/).

Om statsrådet inte vidtar de åtgärder som rådet för bedömning av den ekonomiska politiken föreslår med stöd av 1 § 2 mom. 1, 3, 4 eller 6 punkten i lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken, ska statsrådet offentligen motivera sitt förfarande inom två månader från det att den finanspolitiska övervakaren lagt fram sin bedömning.

8 § (Ny)

Finansministeriets prognostisering

Chefen för den avdelning vid finansministeriet som ansvarar för prognostiseringen avgör efter föredragning självständigt ärenden som gäller de prognoser för den makroekonomiska utvecklingen som ligger till grund för budgetpropositionen och planeringen av de offentliga finanserna.

9 § (Ny)

Bemyndigande att utfärda förordning

Statsrådet får genom förordning utfärda bestämmelser om uppställande av de finanspolitiska mål som ska användas vid statsrådets fleråriga planering av den offentliga sektorns och dess undersektors inkomster, utgifter, underskott, skuld och motsvarande omständigheter, om de prognoser, den statistik och övriga uppgifter som ska användas för att uppställa målen och utvärdera måluppfyllelsen och om planeringen av de behövliga statsrådsåtgärderna för att uppnå målen.

10 § (Ny)

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 3 § 2 mom. 3 punkten, bestämmelsen i 5 § 2 mom., enligt vilken statsrådet ska vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det beräknade nominella saldot för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är lägre än -2,5 procent i fråga om de offentliga finanserna som helhet, och bestämmelsen i 6 § 2 mom. andra meningen, enligt vilken den finanspolitiska övervakaren i sin bedömning särskilt beaktar om det beräknade nominella saldot i fråga om de offentliga finanserna som helhet för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är lägre än -2,5 procent, träder dock i kraft den 1 januari 2031. Bestämmelserna i 3 § 2 mom. 4 punkten träder i kraft den 1 januari 2033.

Det valperiodsövergripande mål som avses i 3 § 1 mom. ska ställas upp första gången i den första planen för de offentliga finanserna för valperioden 2027 som avser åren 2027–2033.

2.

Lag

om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ställning och uppgifter

I anslutning till Statens ekonomiska forskningscentral finns ett oberoende råd för utvärdering av den ekonomiska politiken. Rådet utför sitt uppdrag självständigt och tar inte emot instruktioner från utomstående.

Rådet har till uppgift

1) att övervaka efterlevnaden av 3–5 § i lagen om skötseln av de offentliga finanserna (/) och göra de bedömningar som avses i 6 § 1 mom. i den lagen,

2) att bedöma om målen för den ekonomiska politiken uppnås samt vilka konsekvenser den ekonomiska politiken får särskilt med tanke på den ekonomiska tillväxten och stabiliteten, samsättningen samt hållbarheten på sikt inom den offentliga ekonomin,

3) att bedöma om förfarandena för styrning av de offentliga finanserna är enhetliga, konsekventa och effektiva,

4) att utarbeta

a) det yttrande som avses i artikel 11.2 första stycket och i artikel 15.3 första stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 från och med den tidpunkt som nämns i artiklarna, och

b) den bedömning och den analys som avses i artikel 23 i ovannämnda förordning och en icke-bindande separat rapport enligt artikel 3.5 i rådets förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott, sådan den lyder ändrad genom förordning (EU) 2024/1264, på begäran av finansministeriet,

5) att på begäran delta i de samråd och diskussioner som ordnas av riksdagen och riksdagens utskott, och

6) att fastställa de makroekonomiska prognoser som ligger till grund för budgetpropositionen och planeringen av de offentliga finanserna och som utarbetats av den avdelning som ansvarar för prognostiseringen vid finansministeriet.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Rådet ska årligen före utgången av februari ge riksdagen en rapport som innehåller de ställningstaganden utifrån övervakningen och de bedömningar som avses i 2 mom. 1 punkten. Dessutom kan rådet vid behov lämna särskilda rapporter till riksdagen.

2 §

Sammansättning

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har en ordförande och fyra andra medlemmar. Ordföranden och medlemmarna ska representera högkvalitativ vetenskaplig sakkunskap inom olika områden av den ekonomiska vetenskapen eller betydande sakkunskap inom ekonomisk politik.

3 §

Tillsättande och mandatperiod

Statsrådet utser på förslag av finansministeriet rådets ordförande och medlemmar för en mandatperiod på fyra år. Finansministeriet begär av universitetens ekonomisk-vetenskapliga enheter ett gemensamt förslag till ordförande och medlemmar i rådet. Finansministeriet får avvika från universitetens förslag endast av vägande och motiverade skäl. Rådet utser inom sig en vice ordförande.

En person som utsetts till ordförande för eller medlem i rådet får vara verksam i rådet utan avbrott i högst åtta år.

4 §

Rådets verksamhet

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken sammanträder på kallelse av ordföranden eller, när ordföranden är förhindrad, av vice ordföranden.

Rådet är beslutfört när ordföranden eller vice ordföranden och dessutom minst två medlemmar är närvarande.

Ärenden avgörs med enkel majoritet. När rösterna faller lika avgör ordförandens röst.

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken kan fatta beslut i och annars behandla de ärenden som hör till rådet vid ett sammanträde som helt eller delvis hålls i en elektronisk miljö. Vid ett elektroniskt sammanträde ska rådet sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

En förutsättning för ett elektroniskt sammanträde är att sammanträdet ordförande och sekreterare på ett tillförlitligt sätt kan verifiera vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

5 §

Sekretariat

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har för beredning och verkställande av ärenden ett sekretariat, som leds av en generalsekreterare och som är i tjänsteförhållande vid Statens ekonomiska forskningscentral. Statens ekonomiska forskningscentral utser generalsekreteraren och de övriga tjänstemän som hör till sekretariatet på förslag av rådet.

Behörighetsvillkor för generalsekreteraren och de övriga tjänstemän som hör till sekretariatet är högre högskoleexamen och sådan förtrogenhet som uppgiften kräver.

6 §

Arbetsordning

Föreskrifter om uppgifter och befogenheter för rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken samt om behandlingen av ärenden finns i den arbetsordning som godkänns av rådet.

7 §

Rätt att få information

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga ämbetsverk och inrättningar få de sekretessbelagda handlingar som är nödvändiga för skötseln av rådets uppgifter enligt denna lag, med undantag av handlingar och information som med stöd av lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska säkerhetsklassificeras.

8 §

Arvoden och ersättningar

Medlemmar i rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken och sakkunniga som hörs av rådet har rätt till skäligt arvode. Grunderna för arvoden fastställs av finansministeriet.

Kostnader för resor ersätts i enlighet med statens tjänste- och arbetskolektivavtal om ersättning för resekostnader.

9 §

Extern utvärdering

Finansministeriet ska minst vart femte år beställa en oberoende extern utvärdering av rådets verksamhet.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelsen i 1 § 2 mom. 4 punkten underpunkt a träder dock i kraft först den 1 maj 2032. Innan bestämmelsen träder i kraft kan rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken på eget initiativ eller på begäran av finansministeriet utarbeta sådana yttranden som avses i 1 § 2 mom. 4 punkten underpunkt a.

Det råd för utvärdering av den ekonomiska politiken som tillsatts före ikraftträdandet av denna lag är råd för utvärdering av den ekonomiska politiken enligt denna lag till utgången av sin mandatperiod. Efter detta tillsätts rådet en gång så att ordföranden och en medlem utses för en mandatperiod på fem år. Efter detta utses ordföranden och medlemmen för en mandatperiod på fyra år i enlighet med 3 § 1 mom.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. om den rapport som årligen ska lämnas till riksdagen tillämpas första gången på den rapport som rådet lämnar 2027.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om statens revisionsverk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statens revisionsverk (676/2000) 1 § 4 mom. som följer:

1 §

Ställning och uppgifter

Revisionsverket ska i enlighet med artikel 4.6 i rådets direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk, ~~sådant det lyder ändrat genom rådets direktiv 2024/1265/EU~~, utarbeta utvärderingar i efterhand av makroekonomiska prognoser och budgetprognoser för årlig och flerårig finanspolitisk planering och offentliggöra utvärderingarna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om upphävande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen och om tillämpning av fördraget samt om kraven på de fleråriga ramarna för de offentliga finanserna (869/2012).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur oberoendet i fråga om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken förverkligas och bedömer behovet av en omorganisering av uppdraget senast efter det att den första externa utvärderingen enligt 9 § i lagen om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken har gjorts.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Helsingfors 2.12.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Saara Hyrkkö gröna
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Timo Heinonen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Jari Koskela saf
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mika Lintilä cent
medlem Minna Reijonen saf
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Joona Räsänen sd
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Ville Valkonen saml
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Riitta Kaarisalo sd (delvis)
ersättare Lauri Lyly sd (delvis)
ersättare Peter Östman kd.

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila
utskottsråd Jonna Berghäll.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Reservation

Reservation /vänst

Motivering

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om skötseln av de offentliga finanserna och en lag om rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken. Lagarna innehåller nationell lagstiftning om genomförandet av EU:s nya finanspolitiska regler. Dessutom innehåller propositionen ytterligare nationell reglering som i många fall skulle vara mer omfattande än EU-reglerna. Den kompletterande regleringen kommer att påverka planeringen, genomförandet och utvärderingen av finanspolitiken. Den kommer också att ändra vårt politiska system genom att den medför en ny process för planeringen och övervakningen av finanspolitiken, där makten utövas inte bara av regeringen utan också av en parlamentarisk arbetsgrupp.

Enligt regeringens förslag ska de offentliga finanserna styras med ett mål för valperioden och ett valperiodsövergripande mål, som båda ställs upp för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, det vill säga de sektorer som ackumulerar offentlig skuld. Det föreslås att uppställandet av saldomålen ska beredas parlamentariskt varje valperiod.

Enligt propositionen ska målet för valperioden, som ställs upp för det sammanlagda nominella saldot för statsförvaltningen och lokalförvaltningen, utgöra den nationella finanspolitiska regeln som EU-lagstiftningen kräver. Saldomålet för valperioden ska ställas upp i början av valperioden så att det uppfyller de EU-rättsliga kraven och främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande målet. Statsrådet ska också presentera de åtgärder som behövs för att uppnå saldomålet för valperioden i valperiodens första plan för de offentliga finanserna och årligen revidera planen. Uppnåendet av saldomålet för valperioden ska stödjas av en korrigeringsmekanism. Det valperiodsövergripande målet ska i sin tur ställas upp i mitten av valperioden. Målet ställs upp för de följande åtta åren i form av ett genomsnittligt saldo.

Enligt propositionen ska det valperiodsövergripande målet ställas upp så att det uppfyller de EU-rättsliga kraven och minst så att skuldsättningen i den offentliga sektorn i förhållande till bnp minskar med i genomsnitt minst 0,75 procentenheter per år under en granskningsperiod på åtta år.

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken ska vara den oberoende finanspolitiska övervakare som EU-lagstiftningen kräver. På grund av rådets nya tillsynsuppgift ska bestämmelser om rådet i fortsättningen utfärdas genom lag i stället för genom förordning.

Vänsterförbundet uttrycker sin oro över Finlands skuldsättning. Vi är beredda att stärka de offentliga finanserna genom åtgärder som bidrar till att vända den offentliga skuldkvoten i en nedåtgående riktning. Vänsterförbundet anser dock att införandet av ytterligare nationell reglering på det sätt som regeringen föreslår på ett omotiverat sätt försvårar uppföljningen av den ekonomiska politiken, inskränker regeringens finanspolitiska handlingsutrymme och i värsta fall leder till en procyklisk finanspolitik som kan vara skadlig med tanke på den offentliga skuldkvoten. Det finns risk för att den procykliska anpassning som den nationella tilläggsregleringen förutsätter leder till att skuldkvoten och nedskärningarna bara fortsätter öka.

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Reservation

Europeiska unionens nya finanspolitiska regler är redan i sig rätt stränga och kommer att kräva betydande anpassning av Finlands offentliga finanser under de kommande åren. EU-lagstiftningen är förpliktande, dvs. medlemsländerna måste införliva regelverket i den nationella lagstiftningen. Vänsterförbundet anser att EU:s finanspolitiska regler bör genomföras som sådana och att det inte finns något behov av ytterligare nationell reglering.

Det föreslagna nationella skuldankaret kräver i många situationer striktare anpassning av Finland än EU-reglerna förutsätter, och det finns en överhängande risk för att anpassningar på grund av de stränga kraven genomförs i en lågkonjunktur, vilket skulle leda till betydande ekonomiska och samhällseliga problem. Det nationella skuldankaret är strängare än EU-regleringen på tre centrala punkter. För det första ställer det krav på att Finland sänker sin skuldkvot med i genomsnitt 0,75 procentenheter per år, vilket skulle vara en striktare anpassningstakt än vad EU förutsätter på Finlands nuvarande skuldnivå. Enligt EU:s finanspolitiska regler ska en medlemsstat minska sin skuldkvot med 0,5 procentenheter per år om skuldkvoten överstiger 60 procent av bnp och med en procentenhet om den överstiger 90 procent av bnp. Även om Finlands skuldkvot sannolikt snart kommer att överstiga gränsen på 90 procent, är målet att få Finlands skuldkvot under gränsen inom den närmaste framtiden. Under dessa omständigheter kommer den takt på -0,75 procentenheter per år som följer av den nationella tilläggsregleringen att kräva större anpassningar av Finland än EU-reglerna skulle förutsätta. Omfattningen av denna anpassning är betydande. Det rör sig om miljarder, rentav tiotals miljarder, framför allt beroende på om Finlands ekonomi växer eller inte.

För det andra är tröskelvärdet på 2,5 procent för det nominella saldot stramare än EU:s krav på 3 procent. En strängare begränsning av underskottet inskränker ytterligare det finanspolitiska handlingsutrymmet och försvårar i synnerhet genomförandet av en kontracyklisk finanspolitik. För det tredje är det mål som enligt det nationella skuldankaret ställs upp för skuldkvoten strängare än EU:s mål. EU:s mål för skuldnivån inom den offentliga sektorn är 60 procent i förhållande till bnp, medan referensvärdet i propositionen är 40 procent. Tillsammans med målet att skulden ska minskas med 0,75 procentenheter innebär detta betydande anpassningar också efter att gränsen på 60 procent i skuldkvoten har underskridits. Vid beredningen av lagen har det inte i tillräcklig utsträckning bedömts vilka effekter anpassningar på upp till flera tiotals miljarder euro under flera årtionden, för att nå detta referensvärde för skuldkvoten, kommer att ha på det finländska samhället.

Vänsterförbundet kan inte godkänna en så omfattande nationell tilläggsreglering vars konsekvenser sannolikt är skadliga för den finländska ekonomin, sysselsättningen, välfärdsstaten och hela samhället. Vänsterförbundet ser det som en särskild risk att den anpassning som den nationella tilläggsregleringen förutsätter kommer att försvaga Finlands ekonomiska tillväxt och dess förutsättningar också på längre sikt. Det största hindret för ekonomisk tillväxt är för närvarande den alltför låga privata konsumtionsefterfrågan, vilket också inverkar negativt på företagens vilja att investera. Motsvarande situationer kan bli aktuella också på 2030-talet och senare när den nationella tilläggsregleringen är i kraft. Kraftiga anpassningsåtgärder under en lågkonjunktur bidrar till att fördjupa och förlänga recessionen. Den utdragna lågkonjunkturen kan också påverka tillväxtpotentialen på lång sikt, när företagen avstår från investeringar som förbättrar produktiviteten, och det så kallade hysterisfenomenet inverkar också på den strukturella arbetslösheten och arbetsproduktiviteten. Det kan mycket väl hända att den ytterligare nationella reglering som föreslås,

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Reservation

det så kallade skuldankaret, blir ett tillväxtankare och därmed en skuldmotor, när den stagnerade ekonomiska tillväxten ökar landets skuldkvot. Anpassningar som genomförs under en lågkonjunktur har större multiplikatoreffekter på den ekonomiska tillväxten och därför leder till exempel anpassningar under en recession ofta till att skuldkvoten ökar.

Det väsentliga med tanke på vilka följderna blir i praktiken är naturligtvis hur den nu föreslagna lagstiftningen tillämpas i fortsättningen. I samband med den parlamentariska behandlingen infördes en del flexibilitetselement i propositionen, vilket är positivt. I propositionen förblir det dock oklart i vilken situation man kan avvika från den nationella tilläggsregleringen. Det är inte klart om en ekonomisk recession räcker som grund för avvikelsen eller om det ska röra sig om mer exceptionella situationer, såsom krig.

Den nationella tilläggsregleringen komplicerar också i onödan styrramen för den ekonomiska politiken. EU-regleringen baserar sig på en granskning av nettoutgifterna, som avviker från den nationella tilläggsregleringen. De nationella bestämmelserna avviker också från EU-regleringens klausuler om skyddsmekanismer för skuldhållbarhet. Helheten är alltså mycket förvirrande. Det är inte ändamålsenligt att planeringen, styrningen och utvärderingen av den ekonomiska politiken innehåller så många processer som dels överlappar varandra, dels skiljer sig från varandra.

Den föreslagna striktare nationella regleringen är också förenad flera problem när det gäller demokratin. Den skulle begränsa handlingsutrymmet i den ekonomiska politiken för den regering som valts genom val och göra det svårare att tillgodose behov och hantera utmaningar i samhället. Den ekonomiska politiken handlar inte bara om hur ekonomin ska anpassas, när man inte gör nedskärningar eller vidtar skattemässiga åtgärder, utan också om finanspolitiska avvägningar. Om de finanspolitiska avvägningarna hade gjorts före riksdagsvalet, hade regeringens finanspolitiska handlingsutrymme begränsats betydligt i fråga om den ekonomiska politiken.

Också den beslutade parlamentariska uppföljningen är problematisk. Vänsterförbundet motsätter sig inte parlamentariskt samarbete, men det mandat som nu föreslås för den parlamentariska gruppen är för brett. Med tanke på demokratin är det problematiskt att oppositionen ska ha ett så brett inflytande på regeringens ekonomiska politik och att de kommande regeringarna kommer att ha ett så kraftigt begränsat handlingsutrymme när det kommer till den ekonomiska politiken. Avtalet nedvärderar betydelsen av val genom att förplikta kommande regeringar att iakttä den parlamentariska gruppens beslut och genom att begränsa regeringens förmåga att hantera de situationer som blir aktuella. Även om regeringen kan avvika från de parlamentariskt uppställda målen genom att offentligt förklara sin ståndpunkt, skapar upplägget en ram som politiskt begränsar regeringen. Den parlamentariska gruppen utgör också en speciell parallell struktur för riksdagens finansutskott.

Det är också problematiskt att finansministeriet får utökad makt. Den parlamentariska arbetsgruppens saldomål ska basera sig på finansministeriets makroekonomiska prognos och varje regering ska utarbeta en plan för att uppnå målet. Planen ska i sin tur basera sig på finansministeriets bedömningar av konsekvenserna av de offentliga finanserna. Regeringens handlingsfrihet är alltså bunden till finansministeriets bedömningar. Det har en betydande inverkan på regeringens finanspolitiska handlingsutrymme. Finansministeriets konsekvensbedömningar är i verkligheten begränsade. Detta är uppenbart till exempel i fråga om sysselsättningskalkylerna. Finansministe-

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Reservation

riet utgår direkt från att genom nedskärningar som drabbar de fattiga får man fart på sysselsättningen. Ministeriet underskattar också vilka konsekvenser det har på den totala efterfrågan och den ekonomiska tillväxten när låginkomsttagarnas köpkraft försvagas. Finansministeriet använder i sina konsekvensbedömningar en lägre finanspolitisk koefficient än vad som är motiverat i ljuset av forskning, vilket förringar nedskärningarnas inverkan på efterfrågan och tillväxten. Om denna uppskattning av multiplikatoreffekterna visar sig vara felaktig, kan effekterna av de anpassningar som den föreslagna nationella regleringen förutsätter vara att den ekonomiska tillväxten avtar och skuldkvoten ökar. Det är därför uppenbart att finansministeriets bedömningskompetens måste förbättras och att det är motiverat att utnyttja också andra aktörers bedömningskompetens.

Både utgifter och inkomster påverkar saldot i statsfinanserna och ekonomin kan anpassas både genom utgifter och inkomster. Det är därför motiverat att ramförfarandet för statsfinanserna ses över så att det stöder skuld hållbarheten. I nuläget begränsar ramförfarandet endast utgifterna, vilket sporrar till att kringgå ramarna genom att sänka skatterna. Därför bör ramförfarandet också omfatta inkomsterna. Det skulle också vara förenligt med logiken i EU:s granskning av nettoutgifterna, som bygger på att både utgifter och inkomster tas i beaktande.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 2—4 enligt betänkandet, och

att riksdagen godkänner lagförslag 1 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

Betänkande FiUB 26/2025 rd
Reservation

(Reservationens ändringsförslag)

1.

Lag

om skötseln av de offentliga finanserna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Långsiktigt mål för skötseln av de offentliga finanserna

Målet för skötseln av de offentliga finanserna är att skuldsättningen i den offentliga sektorn ska vara högst 60 procent i förhållande till bruttonationalprodukt ~~och på lång sikt högst 40 procent~~. Skötseln av de offentliga finanserna ska bidra till att detta mål uppnås.

2 §

(Som i FiUB)

3 §

Uppställande av mål som styr skötseln av de offentliga finanserna

Skötseln av de offentliga finanserna ska styras med av statsrådet uppställda mål för statsförvaltningens och lokalförvaltningens sammanlagda nominella saldo. Ett fyraårigt mål för valperioden ska ställas upp i början av valperioden för valperiodens sista år. ~~Ett åttaårigt valperiodsövergripande mål ska ställas upp före mitten av valperioden i form av ett genomsnittligt saldo för den kommande perioden på åtta år.~~

Statsrådet ska

1) ställa upp saldomålen så att de främjar iakttagandet av de referensvärden för underskott och skuld som anges i protokoll nr 12 till fördragen om Europeiska unionens funktionssätt, **och**

2) ställa upp saldomålen så att de uppfyller åtminstone de åtaganden som anges i planen enligt 2 §.

~~3) ställa upp saldomålet för valperioden så att det främjar uppnåendet av det valperiodsövergripande saldomålet, och~~

~~4) ställa upp det valperiodsövergripande saldomålet, om inte bestämmelserna i 1 eller 2 punkten förutsätter uppställande av ett mer krävande saldomål, så att skuldsättningen i den offentliga~~

Betänkande FiUB 26/2025 rd

Reservation

~~sektorn i förhållande till bruttonationalprodukten beräknas minska under en referensperiod som omfattar de åtta följande kalenderåren i riktning mot det långsiktiga målet för de offentliga finanserna som nämns i 1 § med i genomsnitt minst 0,75 procentenheter per år eller förbli lägre än målet.~~

~~Statsrådet ska i början av valperioden tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp för beredning av det valperiodsövergripande målet som ska ställas upp under samma valperiod samt det mål för valperioden som ska ställas upp nästa valperiod.~~

~~Från villkoren i 2 mom. 3 och 4 punkten kan avvika tillfälligt i exceptionella krissituationer som statsrådet inte kan påverka och som har en betydande inverkan på de offentliga finanserna, förutsatt att avvikelsen inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på lång sikt. Den finanspolitiska övervakaren som avses i 7 § ska göra en bedömning av grunderna för avvikelsen, avvikelsens varaktighet och omfattning samt dess inverkan på hållbarheten i de offentliga finanserna.~~

4 §

Plan för de offentliga finanserna och statsbudget

(1 mom. som i FiUB)

~~Inkomster och utgifter ska behandlas symmetriskt i planen för de offentliga finanserna. Det valperiodsövergripande målet som avses i 3 § ska ställas upp vid den justering av planen för de offentliga finanserna som görs i mitten av valperioden.~~

(3 mom. som i FiUB)

5 §

Statsrådets bedömning av om det mål som styr skötseln av de offentliga finanserna under valperioden har uppnåtts

(1 mom. som i FiUB)

Statsrådet ska vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det av helhetsbedömningen framgår att saldomålet för valperioden inte kommer att uppnås eller att det beräknade nominella saldot för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är svagare än ~~-2,5~~ **-3** procent i fråga om de offentliga finanserna som helhet, eller om Europeiska kommissionen eller Europeiska unionens råd i samband med den multilaterala övervakningen av medlemsstaternas ekonomiska politik har bedömt att det finns en risk att Finland avviker från den nettoutgiftsbana som rådet godkänt för Finland med stöd av den förordning som avses i 2 §.

6 §

Korrigeringsmekanism

Den finanspolitiska övervakaren som avses i 7 § ska regelbundet göra och offentliggöra en helhetsbedömning av uppnåendet av det saldomål som styr de offentliga finanserna under valperioden. I bedömningen beaktas särskilt om statsrådet vidtagit de åtgärder som specificeras i planen

Betänkande FiUB 26/2025 rd
Reservation

för de offentliga finanserna eller åtgärder med motsvarande konsekvenser för de offentliga finanserna och om det beräknade nominella saldot i fråga om de offentliga finanserna som helhet för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är svagare än ~~-2,5-~~3 procent. Om den finanspolitiska övervakaren utifrån sin helhetsbedömning anser att målet för det saldot inte nås och det inte finns godtagbara grunder för att avvika från målet, ska övervakaren för statsrådet lägga fram en beräkning av omfattningen av de korrigerande åtgärder som behövs och en tidsplan för dem.

(2—4 som i FiUB)

7, 8, 9 §

(Som i FiUB)

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . ~~Bestämmelserna i 3 § 2 mom. 3 punkten, Bestämmelsen i 5 § 2 mom., enligt vilken statsrådet ska vidta de åtgärder som statsrådet anser behövliga för att korrigera de offentliga finansernas stabilitet och hållbarhet, om det beräknade nominella saldot för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är lägre än ~~-2,5-~~3 procent i fråga om de offentliga finanserna som helhet, och bestämmelsen i 6 § 2 mom. andra meningen, enligt vilken den finanspolitiska övervakaren i sin bedömning särskilt beaktar om det beräknade nominella saldot i fråga om de offentliga finanserna som helhet för det innevarande eller följande året i förhållande till bruttonationalprodukten är lägre än ~~-2,5-~~3 procent, träder dock i kraft den 1 januari 2031. Bestämmelserna i 3 § 2 mom. 4 punkten träder i kraft den 1 januari 2033.~~
(2 mom. som i FiUB)

Helsingfors 2.12.2025

Hanna Sarkkinen vänst